

Az Unitárius Közlöny 1940 évfolyamának TARTALOMJEGYZÉKE.

I. Költemények.

	Lapszám
Dr. Austerlitz Vilmos: Finnország éneke. — — — —	48
Bán Aladár: Finn költőkből. — — — —	26
Dullné Szent-Iványi Anna: Állj meg. — — — —	3
” ” ” ” Templomban. — — — —	119
” ” ” ” Anyám. — — — —	165
Fekete Lajos: Búzakalász a szobámban. — — — —	170
” ” Amikor estve dalol a falu. — — — —	177
” ” Dal a szenvedések börtönéből. — — — —	102
Ferenczy L. Marcella: Nagyhét. — — — —	77
Izsák Domokos: Krisztus keresztje. — — — —	85
” ” Köszöntlek aratás. — — — —	155
Józan Miklós: Örök székel. — — — —	117
” ” Dávid Ferenc emlékére. — — — —	213
Kriza Vadrózsáiból: A pünkössti rózsá. — — — —	108
Kozma Andor: Pünkössti rózsá. — — — —	93
Nyitrai Déák Berta: Vallomás. — — — —	184
” ” Alázat. — — — —	186
Zoltán Sándor: Hiszem, hogy... — — — —	61

II. Hittan-erkölcstani tárgyuak.

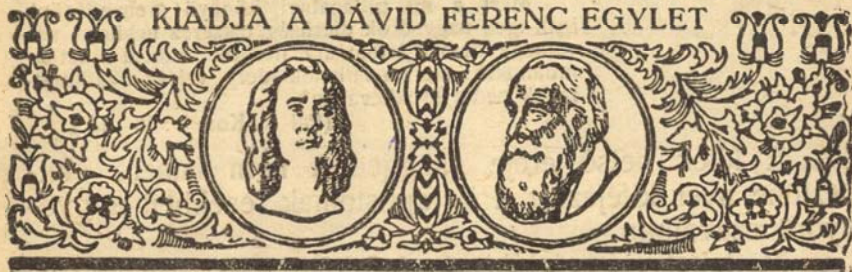
Bodor András: Hogyan tanítsunk imádkozni. — — — —	167
Erdélyi Miklós: Hit és meggyőződés. — — — —	176
Dr. Csiki Gábor: A Biblia. — — — —	118
Simén Dániel: Húsvét a lélek ünnepe. — — — —	142
” ” Ima. — — — —	69
Szabó Rezső: Hogyan tanítsunk imádkozni? — — — —	183
Dr. Zsakó István: Az imádság gyógyító hatása. — — — —	201

III. Egyháztörténelem s rokonneműek.

Benczédi Pál: Ötvenedik évfolyam. — — — —	4
” ” Karádi Pál. — — — —	22
” ” Orbán Balázs. — — — —	99

UNTÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: DR. BOROS GYÖRGY.

Törvényszéki lajstromozási szám: 128.
(Dos. No. 484—1939. Trib. Cluj.)

Felelős szerkesztő: **BENCZÉDI PÁL.**

Cluj, Cal. M. Foch 12. II. emelet 22. ajtó.

Tartalom:

<i>Dr. Varga Béla püspök:</i> Uj évi üdvözet	— — — — —	
<i>Dull Lászlóné Szent-Iványi Anna:</i> Állj meg... (Vers).	— — — — —	
<i>Benczédi Pál:</i> Ötvenedik évfolyam.	— — — — —	
Uj év a püspök urnál.	— — — — —	
<i>Vaska Dezső:</i> Végh Benjámín alapítvány.	— — — — —	6
<i>Kelemen Imre:</i> Határkőnél.	— — — — —	7
<i>Dr. Németh Kálmán:</i> Józseffelva köszönete.	— — — — —	8
Helyreigazítás.	— — — — —	9
<i>H. Sz. V.:</i> A plainfieldi egyházközség kettős évfordulója.	— — — — —	10
<i>Kővári Jakab:</i> A Lelkéször közgyűlése.	— — — — —	11
<i>Tűzhely mellett:</i>		
<i>Rev. Maggie Barr—Kővári Jakab:</i> A király kertje. (Angol példázat.)	— — — — —	12
<i>Irodalom.</i>	— — — — —	15
<i>Egyházi és iskolai hírek.</i>	— — — — —	16

1831. D. S. Kovács Mózes
Bucuresti. Str. Soseana. Vllbor 126.
Pav. A. C. F. R. scara 8, et. I.

Sz. 1/1940.

U. P.

Ujévi üdvözet.

„Nem csüggedünk, sőt ha a mi külső emberünk megromol is, a belső mindazáltal napról-napra megújul.

Mert a mi pillanatnyi könnyü szenvedésünk igen-igen nagy örök dicsőséget szerez nekünk; mivelhogynem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók.”

(Pál II. Kor. 4 : 16–18.)

A lélek belső ereje, csüggedést nem ismerő életösztöne nyer kifejezést Pál apostolnak ezekben a gyönyörű szavaiban.

Mi lehet vigasztalóbb és erősítőbb, ha a nyomorúságnak és a háborúságnak ezekben a nehéz napjaiban, amikor a külső körülmények rendkívül alkalmasak arra, hogy csökkentsék ellenálló képességünket, a lélek erejére támaszkodhatunk. Külsőleg állandó megpróbáltatásnak vagyunk kitéve. Zavarnak az anyagiak, a megélhetés, a mindennapi kenyér gondja, állandó feszültségben tartja lelkünket a világháború, amelynek kimenetelét senki sem láthatja. Az isteni gondviselés eddig még megóvott attól, hogy mi is belekeveredjünk ebbe s közvetlen részesei legyünk az élet és halál, a szabadság és az elnyomatás rettentő küzdelmének. De ha távol vagyunk is ettől, hatásait megérezzük itt is lelkiekben és anyagiakban egyaránt.

Sajnos, a külső nehézségeken alig van módunkban segíteni. El kell tünnünk, mert reánk jöttek. Egyetlen fegyverünk a belsőnek, a léleknek a megerősítése, a lelki béke és nyugalom megőrzése, amely növeli ellenálló képességünket s alkalmassá tesz arra, hogy az elkövetkezendő megpróbáltatásokat is el tudjuk viselni.

Az apostol igen helyes meglátással úgy állítja be a dolgot, hogy minél inkább tudjuk győzni a kívülről jövő megpróbáltatásokat, annál erősebbek leszünk lélekben, mert a belső napról-napra ujul.

Vigasztalnak és reménységet keltenek a szavak, hogy a mi pillanatnyi könnyü szenvedésünk igen nagy örök dicsőséget szerez nekünk. Ez a dicsőség is belső, a lélek erejének dicsősége, ha le tudja győzni a külső világ szorongatásait. A dicsőség a lélek erejének öröme és a megelégedettség érzése, hogy ezt az erőt ki tudjuk

fejteni s ez által lelki békénket és nyugalmunkat meg tudjuk teremteni. Nincs nagyobb dicsőség, mint a lélek dicsősége, amikor diadalt ülhet önmaga erejének beteljesedése fölött.

Ennek az eredménynek a megvalósítása nem olyan könnyű és egyszerű, mint ahogyan első pillanatra látszik. Valamint a test, úgy a lélek ereje is küzdelmek után fejt ki magát. A testnek és a léleknek is táplálékra van szüksége, hogy a küzdelmeket diadalmasan vívhassa meg.

Az apostol csodálatos éleslátással adja meg a feleletet erre a töprengő kérdésre is, amikor azt mondja, hogy a lélek tápláléka és ereje abban van, hogy nézzünk a láthatatlanokra, amelyek örökkévalók. Aki hiszen a láthatatlan Istenben, mindnyájunk gondviselő Atyjában s át van hatva az evangélium felülmulhatatlan igazságainak, hitének és reménységének beteljesedésétől, el van látva azzal a táplálékkal, amely képessé teszi őt arra, hogy szembeszállhasson minden nehézséggel, legyőzze aggodalmait s így birtokába jusson annak a nagy dicsőségnek, amelyről az apostol beszél.

Amikor boldog Új Évet kívánok kedves hiveimnek, figyelmükbe ajánlom, hogy táplálják lelküket az apostol utasítása szerint. Imádkozzanak és olvassák az evangéliumot, mert ha mindezt lélekkel teszik, az Új Esztendő nem hozhat kellemetlen meglepetéseket s valóban boldog és megelégedett lesz.

Ezt kívánom mindnyájuknak.

Kolozsvár, 1940. január 1.

Főpásztori atyafiságos üdvözléssel:

Varga Béla s. k.,
unitárius püspök.

Állj meg . . .

Szeresd a Vártát, hova Isten állít,	Mert ebben rejtőzik az Élet sava,
S mindenkor szíved legyen fegyvered!	Csak az boldogít, mi lélektől született.
Hunyd le szemed, ha netalán olyat áhit,	
Mi kényszerítené elhagyni helyedet.	Állj meg... a Szoros kapuját csodálva, Kerüld a zsfolt lármás tág teret . . .
Szeress mindent, mit nem érint föld sara,	Szebb az Út a völgynek hajlatába'
Amát, dalt, csengő rimét, csillagos eget... Az ösvény . . . , mely csucsra felvezet.	Dull Lászlóné Szent-Iványi Anna.

Ötvenedik évfolyam.

Lapunk címtábláján azt látja a figyelmes olvasó, hogy ötvenedik évfolyam. Ötven év egy egyházi lap életében jelent valamit, annyit mindenesetre igen, hogy rövid visszapillantást vessünk a multra és terveket szőjünk a jövőre.

Ha multra gondolunk, már az első pillantásra is egy talány, egy zavaró kérdés áll elő. Az Unitárius Közlöny 1888-ban indul meg Nagy Lajos néhai boldogemlékezetű tanár és Boros György, ma nyugalomban levő püspök szerkesztésével és azóta megszakítás nélkül fennáll; hogyan van az, hogy mégis csak ötvenedik évfolyam, mikor már az ötvenkettedik évét is betöltötte? A lapok nem szoktak éveikből letagadni, mint az emberek. Honnan származik ez az érthetetlen fiatalítás?

Azt is megmondjuk. 1919. és az 1920. években az Unitárius Közlöny nem mint a D. F. Egylet lapja, hanem mint az *egyház hivatalos* lapja jelent meg az akkori idők viszonyainak megfelelően. Ebben az időben nem nyomtatták rá az évfolyamot. A következő évben ismét a D. F. Egylet kiadásában jelent meg a lap, de a közbeeső két évet nem vették számításba s habár azalatt az idő alatt is élt, mégsem számították be az életébe. Így hát most lépünk hivatalosan az ötvenedik évbe.

Az ötven év küszöbéről nyugodt lélekkel megállapíthatjuk, hogy az *Unitárius Közlöny* szép hivatást töltött be és nagy feladat vár rá ezután is. Már a Dávid F. Egylet megalakításánál az a gondolat lebegett a lelkes alapítók előtt, hogy az egyházi szervezetben legyen olyan egylet, olyan társaság, amely azt a szerepet tölti be az egyházban, mint amit a szív teljesít az emberi szervezetben. A nagyra hivatott egylet Dávid Ferenc nevét tűzte az egylet lobogójára. Annak a nagy vérianu reformátornak névzet, akiről két évszázadon át nem lehetett beszélni s a 19. század közepe mindenütt igazságot szolgáltatott Déva-vár nagy foglyának. A szabadságnak és szabadelvűségnek ama ragyogó korszakában lelkesítőbb nevet nem lehetett volna egy unitárius egyesület zászlójára tűzni, mint a Dávid Ferenc nevét. Az egylet, a D. Ferenc Egylet már a névvel is megnyerte az útát a szívekhez. Szép egyháztársadalmi terveket dolgozott ki és valósított meg. Tervei megvalósításához azonban szüksége volt a betű segítő hatalmára és így született meg az „Unitárius Közlöny”. Minden nagyobb és sokatigérő nyilatkozat helyett ebben fejezte ki programját: „A vallásos és erkölcsös élet ébresztésére”. Ennek a programnak igyekezett megfelelni ötven esztendőn keresztül. A vallás, egyház, társadalom, egyháztörténelem, sőt a történelem sok eseménye látott napvilágot ebben a kis lapban. Az unitárius vallás az erkölcsös életnek mindig az élesztőgetője volt.

Sohasem volt azonban e világon olyan lap, amely mindent elvégzett volna. Az Unitárius Közlönynek is maradt teendője bőven a jelenre és a jövőre egyformán. Minden közművelődési munka

ilyen. Ezen a téren soha sincsen befejezettség. Sőt minél mélyebben megyünk bele a munkába, minél többet valósítunk meg az eszményképekből, annál több feladat áll elő, amely megoldásra vár.

Az Unitárius Közlöny tehát a régi nyomokon halad új feladatok megvalósítására. Arra törekszik, hogy egyházunk nagy feladatainak szószóloja legyen. Egyházunknak nem „hivatalos” lapja, de azzal, hogy a D. F. Egyletnek, az egyház eme misszió szervének a lapja, úgy érezzük, hogy több ennél: *hivatásos lapja*. Az egyházi élet egész területével igyekszik foglalkozni az *építés* szempontjából. Azt szeretné, hogy egész egyházi életünkben egységes közvélemény alakuljon ki s az egyháznak minden tagja találja meg lelki nyugalmát és feladatát a közös nagy munkában.

Ezért a jövő feladatainak teljesítésénél különös gondot fordítunk az egyházközségi és egyleti életre.

Ugy szeretnők, hogyha az egyház minden tagja bekapcsolódhainék az egyházi élet keretébe azzal, hogy egyházi életünkről tudomást szerez. Mi által kapcsolódhatik bele az egyházi életbe, ha nem lapunk olvasása által? A mi kis lapunk elviszi minden helyre egyházi életünk fontos eseményeiről való tudósításunkat s amellet arra törekszik, hogy az unitárius egyház és vallás tisztult igazságait, a bensőséges hitnek jellemformáló erejét megismeresse az igazság szép híves patakára vágyakozó lelkekkel. Az unitárius vallás sokra kötelez. Ezek között legelső az, hogy hitünk nemes világa egységes meggyőződést és egységes lelki magatartást hozzon létre. A szép, tiszta unitárius falvak fehér templomaikkal, nemes, egyszerű erkölcsseikkel, jóra való törekvéseikkel, a közművelődés iránt való nagy buzgóságukkal mindig szemünk előtt fognak lobogni s ezek érdekében különös gonddal és igaz szeretettel fogunk munkálni. Nem feledkezünk meg azonban az egytetemes unitarizmus nagy munkájáról sem. Figyelemmel kísérjük a nagy világ unitáriusainak mozgalmait s ezzel mi, a legrégebb unitáriusok ivadékaik kapcsolatát tartunk fenn a nyugati világ hatalmas szellemi irányzatával.

Mindezt a munkaprogrammot abban a szellemben igyekszünk megvalósítani, hogy legyen a mi munkánk alázatos, keresztényi szolgálat hittestvéreink javára és Isten dicsőségére. Arra kérjük kedves olvasóinkat, fogadják azzal a jó szívvvel a mi szolgálatunkat, amely szeretettel mi teljesítjük feladatainkat. B. P.

◆◆◆◆◆

Új év a püspök urnál. Új év alkalmából a kolozsvári unitáriusok délelőtti istentisztelet után tisztelegtek Főt. Dr. Varga Béla püspök urnál, mely alkalommal jelen voltak az unitárius vezetőemberek csaknem teljes számmal, a Nőegylet és Ifjúsági-egylet képviselői stb. Az egybegyűlt nagy közönség nevében Dr. Kiss Elek főjegyző tartalmas beszéddel köszöntötte a főpásztort. A főpásztor meghatott szavakkal válaszolt a szeretetteljes köszöntésre. A szép és gondolatban gazdag beszédek után az üdvözlők serege bizalomteljes lélekkel tért haza.

Végh Benjámín-alapítvány.

A nemes cselekedetek mindig önmagukért beszélnek s hála Istennek, egyházunk történetében a nemes cselekedeteknek hosszú-hosszu sorát találhatjuk fel. Szinte azt is mondhatnók, hogy sok-sok adományozónk és alapítványtevőnk nemes cselekedetei nélkül talán nem is léteznék egyházunk. A hosszú sorba új név került, *Végh Benjámín* tb. esperes neve, aki az 1938. év folyamán Sepsiszentgyörgyön levő, 3 házat magába foglaló ingatlanát alapítványképpen a nyugdíjintézetnek adta azon rendeltetéssel, hogy halála után egyházi nyugdíjasaink abban méltányos bérért lakást kaphassanak.

Végh Benjámint olvasóinknak bemutatnunk nem kell, hiszen bár az a nagy szerénysége, mely soha sem engedte meg neki a hangos szereplést és így neve az egyházi élet sokszori zajlásában soha a viták és áramlatok előterében nem szerepelt, mindenki ismeri azt a csendben teljesített odaadó, pontos és lelkiismeretes munkát, amit mindenütt végzett, ahová csak állították, vagy önként állott. Tudjuk róla, hogy ma is annak az egyházközségnek a papja, amelyben lelkeszi működését kezdte és olyan papja, akit, mikor szülőfaluja hazahívta, hivei olyan szeretettel marasztottak vissza, melynek ellenállani nem lehetett. Tudjuk róla, hogy a megváltozott és mostohán fordult körülmények között is munkássága révén egyházközségében semmiféle téren sem a visszaesés, hanem mindenütt az előhaladás tapasztalható. Legutóbb is az ő lelkesedése és önzetlen munkássága öltött testet egy gyönyörű kultúrházban. Tudjuk róla azt is, hogy esperessége idején egyházkörszervezési ügyei mindig példás rendben voltak s annak vezetése mindig rászolgált az elismerésre. Tudjuk azt is, hogy mint igazi szociális érzésű ember, nemcsak egyháza iránt, hanem népünk iránt is mindig megtette a kötelességét s különösen, mint szövetkezeti vezető-ember vivott ki magának tekintélyt és megbecsülést.

Tudtuk róla azt is, hogy a közélet terén kifejtett eredményes munkássága mellett saját érdekét sem hanyagolta el soha és a meglevőt nemcsak megtartotta, hanem gyarapította is. Azt azonban csak most tudtuk meg, hogy egyéni érdekeinek a szolgálatán keresztül is a keresztényi szeretet érzésétől áthatva, másokért, szolgatársaiért, azok javáért dolgozott. Most tudtuk meg, amikor több évtizedes munkásságának gyümölcsét, egy igen nagyértékű vagyont jótékony célra fordított. Ezzel a nemes cselekedetével méltán felsorakozva egyházunk nagynevű jótevői közé, élete sok nemes cselekedete fölé feltette a koronát. A jó cselekedetek után érzett lelki megelégedés legyen érte a jutalom s bár mindenki tudja róla, hogy egyebet nem is várt, mégis szükségesnek tartottuk arról e helyen is megemlékezni s a nyugdíjbizottság indítatva érezte magát arra az elhatározásra, hogy a főtanácsai ülések idején róla évről-évre megemlékezzenek. Adjon Isten neki még hosszú, boldog életet, hogy nemesen töltött munkás életében élvezhesse már a megérdemelt jutalmat.

Vaska Dezső.

Határkőnél.

Oklándon, szép gyümölcsös és rendezett virágos kert közepén, a falu zajától távol fekvő lakásban él az oklándi unitárius egyházközség nyugalomba vonult lelkésze: nagytiszteletű Pál Ferenc tb. esperes és neje Imets Róza nagytiszteletű asszony. A jól végzett munka, a hosszú és hűséges szolgálat méltó és megérdemelt jutalma az a testi és lelki ajándék, mellyel Őket a pásztorok Pásztora megjutalmazta. Ők a munka, az életküzdelem, a szolgálat megérdemelt jutalmát: a nyugalmi évek békés, kevés gondal fűszerezett napjait élvezhetik, ami ilyen magas korban kevésnek adatik meg. De nem is feledkeznek meg a Gondviseléssel szembeni háláról, mely olyan sokféle formában nyilvánul meg részükről. Hat éve már, hogy nyugalomba vonultak, de ma is tevékeny részt vesznek minden, egyházközségünk előmenetelét szolgáló megmozdulásban. S amíg „Feri bácsi“ az egyházközség gyűlésein osztogatja bölcs tanácsit, addig „Róza néni“ a Nőegylet vezetőinek ad utbaigazitásokat. Hat éve már, hogy félrevonult a templomi szolgálattól, de ma is csak akkor maradnak el az istentiszteletről, ha a betegség vagy a magas korral járó gyengélkedés ebben megakadályozzák. A falu távolabbi szélén élnek, de a hívekhez ma is olyan közel vannak, mint régen. Lakásuk ajtaja ma is úgy nyílik meg mindenki előtt, mintha az az egyházközség papilakja volna. Jól esik látni hányan keresik fel hajlékukat vásár- és ünnepnapokon. Jól esik nekünk is belépni abba a kellemes hajlékba, melyet nemcsak az asszonyi gondosság, hanem a nemesen érző szívek és fennkölt lelkek tesznek otthonossá. Olyan megkönnyebbülés féltét érez az ember, ha panaszait, elgáncsolásait, megpróbáltatásait elmondhatja, melyet Ők nemcsak meghallgatnak, hanem a bizalomért megnyugtató, bátorító, vigasztaló szavakat viszonznak. Mindenkihez van egy jó szavuk, egy megnyugtató tekintetük és a segítségre nyújtott kéz, a kérésre nyílt ajak sohase fordul hiába Hozzájuk. Mindenütt elől állanak, ahol áldozni kell, ahol vigasztalni, vagy segíteni kell. Minden egyházi és egyházközségi dolog éppen úgy érdekli mindkettőjüket, mintha csak kizárólagosan ennek élnének, mintha most indulnának el.

Pedig ez a testben, az évek száma szerint idős, de lélekben ifjú pár ezelőtt ötven esztendővel indult neki a családi életnek. A recsenyédi lelkészi lakáson vették kezükbe a közös családi élet csolnakjának evezőjét. Azóta néha csöndes, máskor hullámos élettengerén eveznek, de mindig és ma is egymást megértve, szeretve és támogatva, mutatva azt, hogy miképpen kell boldoggá tenni a közös fészket, egymást, az otthonot. Most december 10-én érkeztek el ahhoz a határkőhöz ezen az uton, melyre 50 év van felírva.

Boldog várakozásban számolták, számoltuk a határkőhöz közelebb vivő napokat. Vártuk, hogy örömnünknek, megbecsülé-

sünneknél méltó kifejezést tudjunk adni. Sajnos, a Gondviselés megakadályozott annak teljes kifejezésében, mert az erősebb evezőst a megérkezés előtt testi betegség lepte meg. Ezt súlyosbította még az a lelki bánat, hogy Istennek e nagy jutalmát nem tudta az Úr házában megköszönni. Ugy látszik csak figyelmeztetés volt, mert hála Istennek, már is eltűnt komolyabb bajok nélkül. A tisztelők megemlékezését azonban e múlt betegség meg nem akadályozhatta. Sokan személyesen, sokan levélben és táviratban keresték fel jókívánataikkal.

Ők sem felejtkeztek meg az Istennel szembeni háláról. S hogy az ne csak az elröppenő szóban nyilvánuljék meg, a nyugalombavonuláskor az egyházközségnek tett 10,000 leus alapítványt, mely a konverzió folytán csaknem elenyészett, újra 10,000 leura egészítették ki.

Amikor e sokunk által nagyrabecsült házaspár az ötvenéves aranylakodalmi határkötőtől is tovább evez, kérjük a Gondviselést, hogy legyen velük továbbra is s tegye boldoggá életük hátralévő éveit. Nekünk pedig, akik ennek a jégkorszakhoz hasonló világban élünk, adjon hasonló melegszívű és példás életű házastársakat.

Oklánd, december hava.

Kelemen Imre.

Józseffalva köszönete.

Mindnyájunk előtt ismeretes az a szomorú csapás, amely a bukovinai Józseffalva magyar falut érte a hamvasztó tűz által. A romániai magyarság szerény helyzetéhez képest adományokat juttatott a leégett falu fölsegélyezésére. Az adományozásból kivette részét az unitáriusok serege is. Erre vonatkozik az alábbi levél, melyet a józseffalvi róm. kath. lelkész intézett püspök urunkhoz.

Kegyelmes Püspök Ur! Már előre tudom, hogy a levelem végén kísértésbe fogok esni és ha oda nem vigyázok, akkor nem Józseffalvát fogok a dátum mellé írni, hanem Betlehemet. Nyolcvanhat pirosfedelű, édes óriási Betlehem sorakozik itt a dombon. Akik a megmentett emberekhez be akarnak menni a nagyablaku, tágas takarmányi kamrába, ahol a család telet és örvendezik, karácsonyi énekeket próbál és tanít a kicsinyeknek, annak az embernek az istállón kell keresztül menni, mivel a hideg miatt a különbejárát le van csukva és így az embernek végig kell néznie minden házban a legvalóságosabb betlehemi dekorációt. Hőfehér, jámborszemű állatok. Tisztaság, öröm, angyalénekek, a bölcsőben gyermek, minden, minden igazi. Csupán annyi a szépséghibája, hogy némelyik bölcsőben ikergyermek is van, hogy mégis egy kicsit elkülönbözünk Betlehemtől. Nem volna azonban itt egy Betlehem sem, ha meg nem könyörült volna rajtunk az a jó Lélek, akinek ezt a karácsonyi levelet írom és akinek az irgalma legfőképpen hozzájárult ahhoz, hogy az emberek kedvet kapjanak ilyen fehér Betlehemek építésére a bukovinai dombon.

Mikor kisfiu voltam, egy karácsonyi vakáción elvitt édesapám Nagyváradra. Megmutatta ott a nevezetességeket. Amikor a Székesegyházból kézenfogva kivezetett, reámutatott 86 platánfára, amiket boldogult Schlauch biboros ültetett szépitő kedvében. Elmagyarázta édesapám, hogy milyen irtózatos munkába és mennyi pénzbe került az ültetés. Távoli erdőből ásatta ki az öreg fákat. Különleges vagonot készítettett, úgy hozták ide a fákat földestől, öreg gyökérrel. Reámutatott apám a kicsi parkra, azután a szeretettől és hálától remegő hangon így szólt:

— Látod, mit tett az a jóságos püspök bácsi? Nézd, mivé varázsolta azt a csuf szemétdombot, ami itten volt azelőtt. Nézd, mennyire hálálkodnak a madarai, milyen boldogan pihen a fák tövében a fáradt vándor.

Abban az időben lélekben igen sokszor visszavándoroltam a biboros fáí alá és ha gyermeki eszemmel igazán nagynak és erősnek akartam valakit elképzelni, akkor az illetőt a biboros ur mércéje mellé tettem, aki olyan erős volt, hogy akkora fákat tudott kitépni, ha nem is egykézzel, mint Kinizsi Pál. Aki ilyen széppé tudott varázsolni egy olyan csunya dombot. Most már nem a biboros ur nyolcvanhat platánjában ütköznek meg a csudálkozó szemei, hanem a nyolcvanhat óriási Betlehemben, a nyolcvanhat házban, ahol ugyanannyi magyar család tud meghúzódni a tél borzalmaitól. Mindenkinek külön tűzhelye van, mngmentve látja családját és gyermekeit. És mindenik tudja, hogy az a grandiózus Szív, akinek e percben karácsonyi levelet írok, óriási részt vett ezen Betlehemek teremtésében, amelyek most hangosak az angyali énektől, hangosabbak, mint a biboros ur néhai madarai. Oh, ha ezt a mindentűnne kiszűrődő angyali éneket valami csudálatos módon, talán arany mikrofonon, talán Herz-hullámokon eltovábbíthatnám a meglelőkü *Dr. Varga Béla* Püspök urnak, akinek hívei kivétel nélkül és a legnagyobb szeretettel siettek Józseffelva segítségére. Megméltóztatna tudni abból, hogy szebben nem énekeltek a biboros madarai, hogy gyönyörűbb platánokat senki sem ültetett, ragyogóbb házakat senki sem tervezett ennél. Köszönjük az irgalmát innen, a meleg házból, amely nemcsak az életünket menti meg, hanem kiröpítő fészke lesz további hűséges magyar sorsoknak és életeknek. Jóságát és irgalmát köszönve maradtunk sirigtartó szeretettel.*)

Józseffelva, 1939 december 22-én.

Dr. Németh Kálmán és hálás népe.

Helyreigazítás. A Keleti Ujság 1939. évi 298. (karácsonyi számában) Biró János ur tollából „Erdély három magyar főpásztora otthonában“ című cikkben a rólam szóló részben közöltekre nézve nem én adtam a tájékoztatást. *Dr. Varga Béla* unitárius püspök.

*) Józseffelva még nincs teljesen fölépítve. Még tekintélyes adománya van szükség az építés befejezéséhez. A jószívű adakozók adományaira még ezután is szükség van. *Szerk.*

A plainfieldi egyházközség kettős évfordulója.

A múlt év október 29-én ünnepelte a plainfieldi unitárius egyházközség megalakulásának ötvenedik és Alson H. Robinson tiszteletes ur lelkészi működésének huszadik évfordulóját.

A kettős ünnepélyen részt vett az egyházközség aprajagya. Október 27-én pénteken este a vasárnapi iskola közreműködésével élőképeket mutattak be a templomban, melyek a plainfieldi egyházközség és az egyetemes unitárius egyháztörténelem legfontosabb jeleneteit személyesítették meg a zsufolásig telt templomi gyülekezet előtt. Ezek között a képek között szerepelt a tordai 1568-iki országgyűlési jelenet is.

A vasárnapi ünnepélyes istentisztelet alkalmával Dr. Frederick M. Eliot, az Amerikai Unitárius Egyesület elnöke hirdette az ígét, imádkozott Alson H. Robinson helybeli lelkész, előfohászt mondott és Bibliát olvasott Harringtonné Szánthó Vilma tiszteletbeli lelkész. Az istentiszteletet egy baráti ebéd követte, melyet a lelkészi lakáson szolgáltak fel. Az est folyamán az ifjuság tartott előadást „A nyári ifjusági konferenciák” címmel, ismertelve a hollandiai, magyarországi, erdélyi és a svájci ifjusági konferenciákat.

Október 30-án, hétfőn este közvacsorát rendezett az egyházközség a templom melletti kulturteremben, melyen résztvettek nemcsak az egyházközség tagjai, hanem Plainfield város vezetősége is. Vacsora után több beszéd hangzott el. Különösképen érdekes volt hallgatni az egyházközség idős tagjait, kik között egy néhányan voltak olyanok is, akik jelen voltak ötven évvel ezelőtt az egyházközség megalakuló első istentiszteletén.

A hétfői közvacsorával az ünnepély véget ért, de mindnyájunknak, akik résztvettünk, örökre maradandó emléke marad. Ha az elkövetkezendő ötven esztendő is olyan eredményes lesz a plainfieldi egyházközség történelmében, mint amilyen az első fél század volt, akkor a jövőnk itt biztosítva van.

Rövid beszámolómat abban a reményben irtam meg, hogy sokat fog érdekelni a Közlöny olvasói közül. A Robinson lelkészpárt sokan ismerik személyesen is, akik egyszeri látogatásuk alkalmával az erdélyi unitáriusokat nagyon megszerették és azóta is minden alkalmat megragadnak, ahol és amikor erdélyi hitrokonaikról megemlékezhetnek. Robinson tiszteletes ur egyik legnagyobb büszkesége a gagyai tiszteletbeni lelkészi állásra. Ő még mindig emlékezik arra a néhány magyar szóra, melyet Erdélyben tanult, de különösen ezt sokat ismételte: „gagyai pap vagyok“.

H. Sz. V.

Ki éltét magasabb célnak szenteli, ne várja, hogy önmaga fogja éldelni gyümölcseit: sok idő kell, míg a mag, melyet az emberiség mezején elhinténk, gyümölcsöket hozhat. Eötvös.

A Lelkészkör közgyűlése.

Az *Egyetemes Unitárius Lelkészkör* a Főtanácsot megelőző napon, december 3-án, szombaton d. e. 9 órai kezdettel tartotta évi rendes közgyűlését az unitárius püspökség disztermében, mintegy hetven tag részvételével. A lelkeszi kart égető anyagi kérdések mellett két igen fontos, egyetemes egyházi feladat, az új káté és az új énekeskönyv ügye jutott igen jelentős lépéssel közelebb a megvalósuláshoz. Ugy az új káté, mint az új énekeskönyv megírása és összeállítása igen fontos feladat nemcsak abból a szempontból, hogy unitárius hitünk életerős fejlődésével bizonyos mértékben túl jutott e két legnépszerűbb szimbólikus könyvünkben lefektetett hittani álláspontok némelyikén, hanem fontos abból a szempontból is, hogy mindkettőből a készlet kifogyóban van s így az egyház, vagy újra kinyomatja változatlanul, ami a haladás elől ismét hosszú évekre elzárja az utat, vagy öntudatosan gyorsan s a kor követelményeinek megfelelően cselekszik. A lelkészkör egyöntetűleg az utóbbi álláspont elfogadása mellett döntött.

Erős várunk eléneklése után Ürmössy Gyula fiátfalvi lelkesz imádkozott férfias erős hittel. Pál Dénes elnök megnyitójában felmérte azokat a szellemi, lelki, erkölcsi kérdéseket, amelyekre a lelkeszi hivatás és munka kell feleletet adjon. Kegyelettel emlékezett meg a kör halottairól, Fülöp Mózes kidei, Jtő Béla alsórákosí, Bedő Miklós H.-szentpéteri lelkeszekről. Mindhárman csendes, de öntudatos, eredményes munkásai voltak az Úr szőlőjének,

Kövári Jakab titkár évi jelentésében azt a sötét képet vázolta, amelyben az unitárius lelkeszi kar anyagiak tekintetében évek óta szynlödik s egyben feltette a kérdést, vajjon a lelkeszek e kérdés türethöbbsé tételére felhasználták-e minden rendelkezésükre álló törvényes eszközt s az egyházi főhatóság megragadott-e minden kínálkozó alkalmat, mellyel az unitárius lelkeszeknek a többi felekezetekéhez viszonyítva, kiáltóan egyenlőtlen, alacsony fizetési szintjén segíteni lehetett volna?

Dr. Varga Béla püspök ur azonnali felszólalásban ismertette az e kérdésekkel kapcsolatos eljárásokat, nyert ígéreteket s teljes tehetsége szerinti közreműködését ajánlotta a további teendőkhöz.

Ekárt Andor pénztáros a lelkeszi fizetésrendezésre vonatkozó részletes, minden körülményre kiterjedő előterjesztést olvasott fel, melyet némi kiegészítéssel a közgyűlés elfogadott és a Főtanács elé terjesztett.

Ezek után Dr. Fikker János teol. tanár tartotta meg „Káténk reformja“ című hatalmas, rendszeres felolvasását. Történelmi sorrendben ismertette kátéinkat, azok fejlődését, vagy külső, kedvezőtlen körülmények miatt való visszafejlődését. Felvázolta a maga új kátétervét, elgondolása alapelveit. Ezen alapelveket s az ezek nyomán elgondolt kidolgozás vázlatát kinyomtatta egy papírra, helyet hagyva az egyes kérdéseknél a megjegyzésekre. Az így előre kidolgozott íveket szétosztotta, kérve, hogy mindenki a maga

körében igyekezzen tanítókkal, világiakkal megbeszélni e kérdéseket s a megbeszélések összegezett eredményét küldjék be hozzá. Az így beküldött anyagot előadó egy bizottság bevonásával feldolgozza. Azután Lelekész kör pályázatot hirdet az egyházi főhatósággal egyetértésben a káté megírására s a három első pályadíjat nyert műből készül el az új káté, amely eszerint minden megnyilatkozó unitarius építő gondolatot szervesen magábaszívni törekszik. Közgyűlés hálás elismeréssel és mélyen szántó vitával adózott az értékes, élvezetes és alkalomszerű felolvasásért.

Péter Ödön tordátfalvi lelkész az új egyházi énekeskönyvről tartott előadást. Alapelve, hogy inkább kevesebb, de úgy szöveg, mint dallam szempontjából jó, hitünkkel megegyező énekeket adjunk. Ennek megszerkesztésénél ne egy-két ember önkényes eljárása döntsön szövegek és dallamok sorsa felett, hanem ebben is a kátészerkesztéshez hasonló elv nyilatkozzék meg. Az új könyv legyen tisztanyomású, nagybetűs, zsebben hordozható alakú. Az e célra összehívandó bizottságnak előadót jelölte egyik vezető tagul a közgyűlés, a további lépések egyházi főhatóságunkkal egyetértésben teendők meg. Mindkét munka létrejöttetésének serkentésére közgyűlés 10.000—10.000 leu pályadíj összeg részletekben való kiutazását kéri főhatóságunktól.

Ekárt Andor pénztáros, Sigmond József szerkesztő pontos kimerítő jelentései után tisztujítás lett volna esedékes, azonban az idő előrehaladottsága miatt a nyár folyamán tartandó konferenciára halasztotta a közgyűlés.

Kövári Jakab.

TŰZHELY MELLETT.

A király kertje.

— Angol példázat. —

Volt egyszer egy király, akinek legnagyobb öröme s büszkesége az ő szép kertje volt. Külömbnél-külömb színű és illatu virágok nyíltak abban. Volt a királynak három fia; egy napon magaelé hivatta s azt mondta nekik:

— Fiaim, kötelességem szólit, hogy egy távoli országba utazzam. Reátok bízom addig az én örömmömet s büszkeségemet, ezt a kertet, őrizzétek és gondozzátok.

Nagy örömben volt a testvérek közül a két kisebbik, hallván apjuk szavait, mert habár mondani eddig nem merték, mindketten nagyon szerették a kertet s mindketten azt gondolták titokban: mennyivel jobban tudnák gondozni ők maguk. Rögtön a kertbe rohantak, ahogy szerét ejthették, lássák, hogy is fogják ők azt rendezni. A kora reggeli nap sugarai előntötték a kertet s még:

gazdaggá tették a pompázó színeket, felszálló illatokat. Ritka látvány volt ez mindenkinek, akinek csak szemét adott az Isten a látásra, de őket elvakította a tervezés, nem láttak egyebet csak zürzavart.

A kisebbik szólalt meg először türelmetlen hévvel:

— Minek ez a sokféle virág? Csak egy virág van, ami érdemes az ápolásra. Azok a rózsák a középső ágyásban, azok az igazi szépek! Ássuk ki a többi kisebb virágokat, amelyeknek színe, illata más, mint a rózsáé. Ültessük be az egész kertet rózsával. Milyen szép rózsás kertünk lesz akkor! Akkor azután igazán érdemes lesz megnézni kertünket. Meg kell tanítanunk az embereket megbecsülni a szépséget s akkor ők is felfedezik, mennyivel különb a rózsá a többinél.

De a másik testvér más véleményen volt. Ugy látszik, neki mélyebb tapasztalatai voltak a kertészetben, kísérletezni óhajtott tapasztalatai alapján.

— Nem úgy, testvér, mondta sokkal nyugodtabban, mint a másik. — Amíg a kert a miénk, addig mutassuk meg, mit tudunk. Ne neveljünk csak rózsát, de ne is tartsuk meg ezt a sok mindenféle virágot, amit apánk szeretett. Próbáljuk meg inkább egy újfajta virágot hozni létre s azután neveljük azt. Vegyük hozzá a te kedvenc rózsáidnak a színét, a tulipán pompás mészésű alakját, a liliom törékeny finomságát. Olvasszuk ezt egybe s teremtsünk egy olyan virágot, amelyik felülmulja a többit. Ez, tudom, olyan eredmény lenne, hogy király apánk is méltán büszke lehetne reánk, fiaira.

— Szamárság! — tört ki a legidősebb, aki a vitára szintén odaérkezett. — Minek az egész hű hó? Minek dolgozzunk a természet ellen? Nem elég jó a király kertje úgy, amint van? Minek törjük magunkat gonddal és munkával? Vajjon, nem tudja a természet, az a nagy anya, hogy mi a jó? Hagyjuk a kertet magára. Én semmi szándékot sem érzek arra, hogy vesztegessen az időm s összepiszkoljam a kezem a benne való munkával. A lovam türelmetlenül toporzékol, kopóim vadászatra csaholnak. Mit törődjenek a király fiai kertész-munkával? Gyertek, testvérek, a kert gondot visel magára!

Éppen el akart fordulni, amikor meglátta, hogy egy pár lépésre tőlük egy tisztas, ősz ember figyelő beszédüket. Alázatos tisztelettel emelte meg az öreg a kalapját s mikor kifogytak a szóból, hozzájuk lépett. Elmondta, hogy ő volt — javakorában — a király legmeghittebb kertésze, aki ennek a kertnek sok virágát szerezte, nemesítette, ápolta. Engedelmet kért, hogy egy pár szót szóljon ahhoz, amit az imént hallott, mint olyan, aki gazdája gondolatait jól ismerte.

A legfiatalabb királyfihoz fordulva szomorúan mondta:

— Ifju herceg, te az apád kertjéből rózsakertet csinálnál, mert a rózsá a te legkedvesebb virágod. Vajjon mit fog szólni édesanyád, amikor szegfűt fog keresni ünneplő ruhájára? Hol fog

a pap fehér virágot kapni az urasztalára, s vajjon nem fog-e sirni a kis hugod, amikor a kedvenc boglárkáit hiába keresi?

Ezek mind elfogják veszíteni örömüket, amiért te csak a rózsákban látsz szépséget.

Ekkor a második fiuhoz szólott:

— És te, jó uram, új virágot akarsz, amelyik egyesítve mindenik jó tulajdonságát, külömb legyen a többinél. Ez jó gondolat volna, ha élettelen valóságokkal lenne dolgod s nem virágokkal. Ennek az új, idegen virágnak a színe a rózsáé lenne, de azért nem volna rózsza; finomsága a tulipáné lenne, de nem volna tulipán; törékenysége a liliomé, de nem volna lilium s mindazok, akik a kertedbe jönnének rózsza, tulipán, lilium szedésére, szomoruan mennének el, mert semmi sem volna, ami a régi kedves-ségre emlékeztesse őket: az új virágoknak nem volna gyökerük emlékezetükben, szívükben.

Szünetet tartott az öreg, majd a legidősebbhez fordult, aki kíváncsiságból visszamaradt, hogy lássa, mi lesz a beszéd vége.

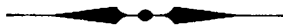
— És te itt hagynád gondozás nélkül apád kertjét, amíg az élet örömeit vadászod? — s emelkedett lett az öreg hangja. A tiéd a legnagyobb bűn. Azt mondd; a természet viseli a legjobb gondját a kertnek. Igaz, természet megadja neked a virágot, azonban, ha nem gondozod, elpusztul, megöli a gyom, megfojta a szárazság, elhervasztja az égető nap, elcsenevésznek a sűrűségben. A gondozatlan kert vadonná válik. Azt akarod, hogy ilyen legyen apád kertjéből? Te, akiben ő bizott, azt mondd: a kertészség nem illik a király fiaihoz, hát nem emlékszel, hogy apád — a király — mindennap dolgozott a kertben?

De a testvérek nem hallgattak reá. Az idősebb sarkon fordult, vadászni ment, s többet fel sem kereste a helyét. Így a másik két testvér felosztotta egymást közt a kertet, egyik, hogy kísérletezzék, a másik, hogy minden virágot kiirtson, csak kedven-cét hagyja meg benne, a rózsát. Mikor a király visszatért, szomorú látvány fogadta. A középső fiu virágainak nem volt életerős gyökerük, nem fejlődtek. A kert többi része el volt hanyagolva. Az egész háznépe pártokra szakadt, hogy milyen virágokat neveljenek. A legkisebb fiu csak rózsát akart, a királyné csak szegfűt, a kis hercegnő boglárt kívánt; egyik távollakó hercegnőnek vízi lilium kellett volna s hogy ez megteremhessen, az egész kertből egy tavat akart csinálni, a papnak meg fehér krizantém kellett. Amíg civódtak, gyom verte fel a kertet, egyedül az öreg kertész mentett meg egy távoli sarokban, a régi virágokból valamit.

Könnybe-lábadt a király szeme e pusztulás láttára s nem tudta: vajjon a kertjét, vagy fiait sajnálja-e jobban.

Irta: *Rev. Maggie Barr.*

Fordította: *Kövári Jakab.*

Simén Dániel: A lélek problémája. 29 oldalra terjedő füzet, mely a következő nagy kérdésekre kíván felelni: I. Van-e lélek? II. Mi a lélek? III. A lélek és az örök élet. A kérdésekre széles irodalmi megalapozás alapján adja meg a feleletet, amely elmélyedő bölcsészeti gondolkozásról tesz tanubizonyosságot. Fejtegetései világosak, értelemesek. Olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk. Ára 15 lei.

Benczédi Gergelyről. Dr. Gelei József, a szegedi egyetem prodékánja a következőket írja: — Emeljünk mi is, kiknek a sors megengedte, hogy tanítványai lehessünk, nagy fehér márványtáblát lelkünkben s véssük a boldog emlékezés aranybetűivel a táblára: Tőled tanultunk a természetért rajongani. Tőled tanultunk valóságérzetet, egyszerű, de biztos lépésekkel földönjárást. Tőled tanultuk a nagy ígét: a természet törvényei örök igazságok s minket csak a hozzájuk való alkalmazkodás illet. Tőled tanultuk a testnek és léleknek nemes egyszerűségét, az életnek mérhetetlen komolyságát. Tőled lestünk el páratlan munkakészségedből és példátlan szolgálatkészségedből. Tőled lestünk el bátor föllépést az elvekért, tántoríthatatlan kitartást a kimondott szó mellett. Tőled lestünk el takarékoságot az élet javaiban, mérsékletet az örömeiben. Benned csodáltuk az erkölcs, a becsület, és a lélek nagy tisztaságát. Benned csodáltuk a hálaérzet és hálateljesítés igazi megtestesítőjét. Benned csodáltuk köz szeretetének, az iskola és az egyház érdekeinek legönzellembb szolgáját. Benned csodáltuk a nagy történelmi érzéket, mellyel megindítottad egyháztörténelmünk feldolgozását, a rendszeret, mellyel a rádbizottakat iskolai és egyházi téren vezetted. Benned láttuk a nagy takarékoságnak a nagy áldozatkészséggel, a nagy szigornak a nagy szeretettel, a nagy ünneprendezőnek a minden ünneplés ellen való tiltakozással való nemes ötvözetét. Ugy jártál előttünk, mint egy testet öltött emberi eszmény s ezért lelkünk örök hálája és örök rajongása nemes emlékedért!

Gelei József dr.

Ferencz József: Az ökumenikus mozgalmak. Különnyomat a Keresztény Magvetőből. Ezen a címen szerző a keresztény egyház kebelében megindult egységre vezető mozgalmakat tárgyalja. Világos, áttekinthető képet ad a 20 oldalra terjedő füzet a nagyjelentőségű mozgalmáról.

Tájékoztató lapunk munkatársaihoz. Az Unitárius Köz-
löny szerkesztésére vonatkozóan a lap baráti körében történt meg-
beszélés alapján a következő megállapodásra jutottunk. A lapot
az egyházi élet központjává óhajtjuk tenni, hogy ez által minden
magyar unitárius bekapcsolódhassék az unitárius egyházi életbe.
Hittestvéreinknek legnagyobb része gazdasági foglalkozást űző
falusi lakós; a szerkesztés a falusi egyházi és társadalmi életre
nagy gondot fordít. De kiváló gondot fordítunk a falu művelődése
mellett a vallásos öntudatra, a nevelés és iskolai ügy kérdésére,
az egyleti életre, egyszerűen mindenre, ami egy élénk, fejlődő,
haladó unitárius egyházi élet szempontjából számításba jöhet.

E végre egyháztörténeti, bibliai, társadalmi, nevelési stb.
tárgyu cikkeket közöl s figyelemmel kísér minden egyházi építő
munkát. Azonban terjedelméhez mérten három nyomtatott oldalnál
nagyobb cikket nem közölhet; folytatásos cikkeket csak abban az
esetben, ha mindenik megjelenő cikk külön, önmagában is meg-
álló olvasmány lehet.

Az egyleti életről szóló tudósításokat is kérjük csak a tények
felsorolására szorítani, hogy annál nagyobb hely maradjon az
olvasmányok számára. A missziós helyekre ezután is kiváló gon-
dot fordítunk, de arra kérjük kartársainkat, hogy a fentieket szí-
veskedjenek tudomásul venni.

Újabb rendelkezések folytán felkérjük munkatársainkat (az
alkalmi munkatársakat is!), hogy beküldendő cikkeikkel egyidejűen
szíveskedjenek közölni a szerkesztőséggel az alábbi személyi ada-
taikat: Az író neve? írói álneve? nemzetisége? állampolgársága?
születési ideje? (év, hó, nap)? születés helye (község, vármegye)?
katonai állapota? mely kontingenshez tartozik? katonai igazolvány
száma? rendőrségi (személyazonossági) igazolvány száma? pon-
tos lakás címe? nős vagy nőtlen? Ha nős, nejeének neve? születés
helye, ideje (év, hó, nap)? milyen nemzetiségű? milyen állam-
polgár? volt-e büntetve? miért?

A kolozsvári nőegylet jól sikerült *karácsonyfa ünnepélyt*
rendezett dec. 21-én a nőegylet nagytermében, melyhez a műsort
a helybeli unitárius elemi iskola növendékei szolgáltatták. Szívhez-
szóló imát a Főt. Püspök ur mondott. Ezután következtek a tanulók

által előadott szavatelok, énekek és egyfelvonásos szindarabok. Műsor után a nőegylet által adományozott szeretetcsomagok kiosztása s utána a szegény tanulóknak ruházattal való ellátása következett.

Itt említjük meg, hogy a nőegylet a Főtanács előtti estén szépen sikerült templomi hangversenyt rendezett, amelyen a sok szép művészi előadás között a közönség ismét meggyőződést nyert P. Szentmártoni Éva gyönyörű, iskolázott hangjáról és nem mindennapi tehetségéről.

Tanítók Egyesületének közgyűlése. A Főtanács alkalmával tartott Tanítók Egyesületének közgyűlésén az eddigi elnök, a nyugdíjba kényszerített Patakfalvi Zsigmond lemondott. Patakfalvi Zsigmondnak kiváló érdemei vannak elemi iskolai nevelésünk terén. Erre, valamint a többi kiváló nevelőkre, akik nyugdíjba vonultak, alkalom adtán visszatérünk. — A gyűlés egyhangulag Gálffy Ferenc f.-martonosi tanítót választja elnökéül, ki eddig is első harcosa volt az egyletnek.

Helyreigazítás. A mult számunkban a szőkefalvi előfizetők tévedésből Újszékelyieknek voltak írva. Most ezennel helyreigazítjuk.

Egy nemes adomány. A decemberi Főtanácsosn történt, rövid beszámolómban meg sem emlékeztünk róla. Azonban megérdemli, hogy külön fejezet alatt fölemlítsük. Arról van szó, hogy midőn a Főtanács tárgyalta a nagy nehézségekkel összeállított költségvetést, *Halmágyi János* maroskőri esperes fölállott és nemes elhatározással följánlotta az egyházi közalapnak a neki járó hitoktatói díjat. Ez a díj egy évre 8000 lej megtakarítást jelent az egyházi közalapnak. A nemes áldozat önmagáról beszél.

Új orgona. Alsóboldogfalván a hívek új orgonát szereztek be, melynek ára 100 ezer leit meghaladja. A vallásos lélekből áthatott áldozatkészségnek kiváló példája. Az alsóboldogfalviaknak a föld nem adja ingyen a terményt; azért keményen, férfiasan meg kell dolgozniok, a szerencse nem kedvez nekik, mert a régi kereseti forrásokból sok bedugult, az adósságrendezési törvény alapján az orgona-alap egyharmadára süllyedt le és még sem hagytak fel szép tervükkel: az orgonavásárlással. Nagy áldozattal bár, de megvalósították. Isten segítse a dolgozó, áldozatos egyházközségeit újabb sikerre és eredményekre.

Tompa Lajos tordai gyáros, országgyűlési képviselő afia a tordai gazdakörnek egy 14 soros új vetőgépet ajándékozott.

Értesítés. Értesítjük azokat a lelkesztársainkat, hogy akiknek kongruájából 15 és 30 lejekeket Dr. Kiss Elek jelzéssel levontak: a Simén Dániel *A lélek problémája* mű árában vonattak le.

Hibaigazítás. Lapunk mult számába két bosszantó sajtóhiba csuszott be. Egyik az, hogy a Főtanács jószágfelügyelőségi elnöknek Dr. Abrudbányay Géza ügyvédet választotta meg, a másik pedig az, hogy nemzetközi vasárnap jan. 24-én lesz. A valóság a következő: Jogügyi-bizottsági elnöknek Dr. Abrudbányay Géza ügyvédet, Jószágfelügyelőség elnökének pedig újból Pataki

András várfalvi lelkészt választották meg. A nemzetközi vasárnap pedig január 14 én lesz.

Az egyetemes vallás ma. Noordhoff, a vallásos szabadelvűség nemzetközi titkára Utrechtből (Hollandia) levelet küldött a társulat tagjainak 1939 dec. 12-iki kelettel. E levél szerint a kereszténységnek leghatalmasabb ellensége a „vallásos nacionalizmus”. Felfogása szerint a kereszténység *egyetemes* vallás. Ezért nem elzárkózó, egymással ellenségeskedő vallási egyesületekre, hanem egyetemes, vallásos nemzetköziségre van szükség. A szabadelvű vallásos mozgalom arra törekedett a múltban és arra fog törekedni a jövőben is. Különösen a karácsonyi ünnep hangolja az embereket arra a nagy keresztény igazságra: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat.

Eljegyzések. *Lantay Etelka* és *Dr. Kahlfürst Tibor István* a budapesti „Szent László-kórház” orvosa 1939 december 24 én (karácsony szombatján) jegyet váltottak. Az ifju jegyespárnak és hozzátartozóinak sok szerencsét kívánunk. — *Gyepessy Évike* és *Nagy Samu s.-lelkész* 1939 december 27-én jegyet váltottak. Sok szerencsét kívánunk és boldogság kísérje további munkásságukat.

Házasság. *Szabó Rezső* siketnéma intézeti tanár és *Fazakas Olga* az unitárius egyház tisztviselőnője 1939 évi december 16-án tartották esküvőjüket. Eskető lelkész a menyasszony testvére: *Fazakas Jenő* ravai lelkész volt. A szeretet Istene áldja meg frigyüket.

Gyászhir. *Nagyernyei Kelemen Erzsébet*, Misgán János tanár felesége, Kelemen Lajos a Magyar Tud. Akadémia külső tagjának egyetlen leánya, életének 29-ik évében, 1939 évi november hó 21-én a kolozsvári klinikán súlyos szenvedés után jobb létre szenderült. Temetése nov. hó 23-án történt a temető halottas kápolnájából, mikor is Ürmösi Károly tb. esperes meghatott lélekkel teljesítette a szolgálatot, az unit. teol. akad. dalárdája pedig halotti énekkel járult hozzá a gyászszertartáshoz. Korán elköltözött édes anyja mellé temették, abba a sirba, amelybe a legtöbb és legőszintébb fájdalom férfi könnyei hullottak.

Köszönetnyilvánítás. Mindazok, kik boldogemlékü feleségem elhalálozása alkalmából részvétüket nyilvánították s mély fájdalomban vigasztaltak, fogadják hálás köszönetemet. Székelykeresztúr, 1939 december 27-én. *Dr. Szolga Ferenc.*

Nyugtázás. Az egylet pénztárába 1939. okt. 18-tól—dec. 11-ig előfizetési díjat fizettek: Filep Árpád București, Lőrinczy József Temesvár, Vass Lajos, Id. Pálffy János Tarcsafalva, Ver-

TORONYÓRA

precíziós 8 napos raktáron; főjavítások, tengelyek, fogaskerekek, csapágyak, stb.

ALEXANDRU MAIOR, Gura-Râului 601. (Jud. Sibiu)

nes Ferenc Toroczko, Veres István, Frink Sándor K.-Széplak, Buzogány János Bonyha, Sándor Gyula Fogaras, Orendt Jánosné, Radó Józsefné Segesvár, Kecskés Jolán Rava, Deák Albert, Amburus Zsigmondné Csehétfalva, Bakó B. Margit Újszékely, Pungucz Ágnes Torockószentgyörgy, özv. Benke Elekné, Kádár Kálmán A.-Siménfalva 1939-re; Németh Albert Székelyudvarhely 1938-ra; özv. Móricz Albertné Balászfalva 1937—38-ra; Benedek József, Varga József H.-Ujfalu 1938—39-re; Hegyi Pál Gagy, Ifjusági Egylet Városfalva, D. F. Ifjusági Kör Jánosfalva, Balázs Ilona, Bényi Ida Dicsőszentmárton, Kiss Etelka Bihar, Végh András Sárkány, özv. Bencze Dénesné, Egyed Dániel ifj. Oklánd, Márton András Székelyszentmiklós, Köntés Ilona Árkos, Simén Sándor, Simén Mihály, Simén Mihály, Simén Sándor, Simén Mihály, Simén András, Györfi Péter Korond, György János Székelykeresztur 1938—39-re; Nagy Endre, Égei Sándor, Báthori József, Gál György, Nagy Pál ifj., Pálffy Lőrinc, Egri József, Balla Zsigmond, Szigeti Árpád, Demény Pál, Kovács Domokos, Ifjusági Egylet Kövend 1937—1939-re; Kereki Márton Mészko 1937—38-ra; László Péterné 1939—40-re; Székely Sándor Dicsőszentmárton 1939—41-re; Bartalis Márton Városfalva 1935—39-re, Jobb Dénes felső, Máthé Lajos 1937—39-re; Cseke Ferenc, Jobb János Jánosfalva 1936—39-re, Jobb Mózes 1934—39-re, Unitárius Egyházközség, Unitárius Nőszövetség 1937—39-re; Demeter Juliska 1935—37-re, Botár Simon Toroczko 1936—40-re; Kiss Zsigmond Bihar 1935—39-re; Asztalos Ferenc Alsórákos 1937—39-re. Bedő Ferenc Fogaras 1933—1939-re, Unitárius Egyházközség 1934—39-re, Ferencz István Szőkefalva 1937—39-re, Nagy Juliska Segesvár 1933—39-re, Dahlström Kálmánné Árkos 1936—39-re, Benkő Ágnes Medgyes 1934—39-re; Nőegylet Városfalva 1935—39-re, Szabó Ferenc Dicsőszentmárton 1933—39-re. — 1939 december 14-től 29-ig *tagsági díjat* fizettek: Vajda Ákos, Veress Ferenc Arad, özv. Dobay Istvánné Székelyudvarhely 1940-re, Dr. Ferencz Áron Kolozsvár 1938—39-re, Unitárius Egyházközség Torda 1936—39-re, Pataki János, Dr. Mikó Imre, Lőrinczy Zoltán, özv. Pálffy Mártonné, Pálffy László 1939-re, Csathó Pálné 1938-ra, Gyarmathy Árpád, Müller Géza, Id. Kovács Elek, Benedek Sándor 1938—39-re, Székely Sándorné 100 L., Fodor István 1939—40-re, Ajtay János 1937-re, Unitárius Egyházközség A.-Jára 1939—40-re, Szoboszlai Árpád Csókfalva 1939-re, Erdős Mihály Torda 1939—40-re, özv. Biró Izsákné Segesvár 1939—40-re, Unitárius Egyházközség M.-Sáros 1939-re. — *Előfizetői díjat* fizettek: Lőrincz Dániel Korond, Kiss Dénes Kolozsvár, Kiss József Székelykeresztur, Benczédi Sándor Nagykele, Fekete István, Gál Juliska Medgyes 50—50 L., Balázs József, Deák Mózes Kobátfalva, Székely János Kolozsvár, Gergely Lajosné Csókfalva, Mátyás Miklós, Bandi János a Zsuzsáé, Bandi Miklós, Bandi István Fancsali, Bandi János a Jánosé, Murvai János a Józsefé, Kolozsvári József ifj. szabó, Szekeres János a Jánosé, Tánzos András, Tánzos Mihály az Istváné, Pa-

taki Mihály, Kőmives József M. Sáros 1940-re, Rónai Olimpiuszné Balázssfalva 1937—39-re, Székely János a Samuél K.-Dombó 1937—39-re, Miklósi István Kolozsvár 1938—39-re, Gálffy Béla, Domján Péterné, Vajna Lajosné, Birtalan Andrásné, Ferencz József 1939-re, Lászlóczky Gyula 1938-ra, Gaál Józsefné 1937—39-re, Nagy Károly 1939—40-re, Dr. Márkos György 30 L, Dr. Kahlfürst Tibor István Budapest 90 L. — *Alapítói díjban* fizettek: Lőrinczy Dénes Torda 200 L, Guráth Béláné Kolozsvár 100 L, Kovács Kálmán Budapest 500 L. Kolozsvár, 1939. december 29 én.

Gálffy Lőrinc, pénztárnok.

Az Unitárius Közlöny előfizetési ára évi 36 lei. A D. F. E. évi rendes tagsági díja 60 lej. A D. F. E. örökös alapítói díja 1000 lej. A rendes- és alapító-tagok egyleti tagsági jogaik gyakorlása mellett kapják az Unitárius Közlönyt is. Az előfizetési díj csak a Közlönyre jogosít. Kívánatos tehát, hogy mindenki lépjen be az egylet tagjai sorába s díjait rendezze. Egyleti jogait csak az gyakorolhatja, aki tagsági díjait rendezte. Előfizetés Magyarországon 3 P. Minden pénzküldemény Gálffy Lőrinc pénztáros címére küldendő. Cluj, Marechal Foch 12.

H. Sz. V. Plainfield. Szives levelét és cikkeit köszönjük, állásukhoz sok szerencsét kívánunk. A szabadelvű teológia bírálatairól szóló cikket átadtam a Ker. Magvetőnek. „Kik az előítéletesek” című cikkről megírtam, hogy a mostani körülmények között ennek a kérdésnek a tárgyalása nem alkalomszerű.

N. B.-né. Segesvár. Végtelen sajnálatunkra szép és értékes beszámolóját helyszüke miatt nem közölhetjük, mert csaknem 6 oldalt foglalna el a lapban. Talán különkiadásban kellene napvilágra hozni a segesvári nőegylet gyönyörű multjáról írott értékes művét.

UJ SZÖRMEÜZLET

Cal. Marechal Foch 6—8, a SORA áruház udvarán.
PÁLFFY ISTVÁN unitárius vallásu SZÜCS-
MESTER szörme szalonja megnyilt. Szolid árak,
pontos kiszolgálás. Szives pártfogást kér

PÁLFFY ISTVÁN szücsmester.

Az „Unitárius Közlöny” megjelenik havonta.

Tipografia „Pallas” könyvnyomda Cluj, Strada Vlăhuța 3.

A lap elfogadása előfizetésre kötelez.